

Sveriges **Föreningar**

Remissvar

Fi2018/02359/B

Finansdepartementet/
Regeringskansliet

Vendelsö 2018-10-22

Sveriges Föreningars yttrande över delbetänkandet av Riksbankskommittén Tryggad tillgång till kontanter.

Om Sveriges Föreningar

Sveriges Föreningar är en ideell nationell Paraplyorganisation som bildades 2009 med uppgift att arbeta för att bibehålla och bygga upp Föreningsråd och allianser i lokalsamhället. Vi har 34 medlemsorganisationer och når totalt drygt 3700 föreningar, som i sin tur har en ansenlig mängd medlemmar med olika föreningar med inriktning av varierat slag. Dessa lokala paraplyorganisationer finns från Piteå i norr till Trelleborg i söder.

Många av våra lokala paraplyer tillhör inget annat nationellt förbund än det nationella paraplyet Sveriges Föreningar. Detta gör vårt mål, att ge de lokala paraplyerna förutsättningar för att de i sin tur kan ge stöd till sina medlemsföreningar, av stor och betydande vikt i vårt arbete.

Vår främsta roll är:

- Att vara en röst för det lokala föreningslivet på den nationella offentliga arenan. Och med det som mål verka för att förutsättningar ges för att de

lokala paraplyerna skall bli starka röster och betydelsefulla samtalsparter på den lokala arenan.

- Att vara en remissinstans, nationellt, regionalt och lokalt med mål att verka för det civila samhället.
- Att stärka det lokala föreningslivet och dess enskilda medlemmar genom att bevaka att det ges förutsättningar för att den lokala föreningen kan fungera tillfredsställande.
- Att vara serviceinriktad och att ge stöd åt både medlemmar och utomstående.

Sveriges Föreningars vision är att sätta ett starkt och självständigt civilsamhälle i främsta rummet.

Inför vårt yttrande av Riksbankskommitténs betänkande har vi tagit del av enskilda medlemsföreningars behov av att samhället fortsatt kan tillhandahålla och ta emot kontanter men även att den elektroniska hanteringen underlättas för enskilda föreningar. De elektroniska enkla kortläsare som en förening kan använda ska inte vara för kostbara.

Sammanfattning av vårt yttrande.

- Vi vill framhålla det positiva i att Riksbankskommitténs delbetänkande är utförligt och ger en bra och tydlig bild av hur kontanthanteringen fungerar idag. Vi uppskattar även att kommittén föreslår att det skall finnas en samhällelig skyldighet att tillhandahålla en rimlig tillgång till kontanttjänster i hela landet.
- Vi värdesätter att kommittén i sitt arbete betonat vikten av att det brådskar med att se över hur kontanthanteringen kommer att ske framöver. Framför allt när det gäller det civila samhällets behov av att fortsättningsvis kunna ha tillgång till kontanter och att kunna lämna in kontanter.
- I takt med att det digitala samhället byggs ut, och med det en svårighet för en del av vår befolkning att komma åt kontanter, är det en risk att det skapas ett utanförskap.
- Vi ser det som en demokratisk rättighet att ha tillgång till kontanter framförallt med hänsyn till äldre, nyanlända och personer med vissa former av funktionsvariationer.

- Vi vill tydligt markera att det är av vikt att föreningar fortsättningsvis har möjlighet att hantera kontanter. Idag är det både krångligt och ibland (för en mindre förening) kostbart att ha kortläsare. När det dessutom rör sig om mindre summor som till exempel vid korvförsäljning vill många använda kontanter.
- Det har inkommit synpunkter från mindre arrangörsföreningar som vid konserter, teaterföreställningar eller idrottsföreningar som hanterar entréer. De flesta besökarna betalar med kort eller Swish men det förekommer alltid personer som inte har mobilt bank id eller överhuvudtaget tillgång till dator och e-tjänster. För dessa personer är det viktigt att föreningarna kan ge den servicen att ta emot kontanter.

Vi har valt att kommentera och lämna synpunkter på de delar av betänkandet som vi och våra medlemsföreningar berörs mest av.

Kapitel 3 Definitioner av centrala begrepp.

Här vill vi lyfta fram det positiva i att kommittén i ett av direktiven har övervägt hur Riksbankens ansvar för kontanthantering bör tydliggöras i lag. I vårt samhälle går utvecklingen mot att kontanter till allmänheten minskar alltmer och privata aktörer såsom Bankomat AB som driver kontantdepåer och värdebolagen Loomia AB och Nokas AB som sköter huvuddelen av kontantdistributionen. Vi anser det anmärkningsvärt att begreppet kontanthantering inte finns med i befintlig lagstiftning. Det bör finnas någon markering om hur det skall hanteras om de privata aktörerna lämnar sitt uppdrag. Även om Riksbanken har insyn i Bankomat ABs verksamhet så vore det bra att se över behovet om begreppet kontanthantering bör stå nämnt i lagtext.

Kapitel 6 Den svenska betalningsmarknaden

Föreningar, främst verksamma utanför tätort, har uttryckt oro med tanke på att utvecklingen mot ett kontantlöst samhälle inte känns alltför avlägset. Det kan framför allt försvåra tillgång till kontanter för äldre som använder kontanter i

högre utsträckning än yngre. Detta enligt den undersökning "Svenska folkets betalningsvanor" som Riksbanken genomfört.

Kommitténs beskrivning av att personer med lägre utbildningsnivå och lägre inkomster i högre grad än andra förlitar sig på kontanter överensstämmer med en del lokala förenings erfarenheter.

Detta har några lokala föreningar i städer och tätorter i socioekonomiskt utsatta områden speciellt tagit upp som ett problem. En del deltagare vill helst betala eventuell deltagaravgift kontant direkt till ledaren.

Vi ser med oro att möjligheten till kontantuttag och insättning minskar framförallt i glesbygd, men även sårbarheten då lokalsamhällets enda Bankomat i förorten är ur funktion.

Anmärkningsvärt är att de insättningsapparater som idag finns i Norrlands inland finns i Östersund. Detta kan bli ett stort hinder för föreningar, småföretagare och privatpersoner som bor och har sin verksamhet långt utanför Östersund. I förenings-sammanhang gäller det framförallt föreningar som har någon typ av kontantförsäljning.

6.4 Elektroniska betalningar ökar mest

I takt med den tekniska utvecklingen med nya tekniska lösningar ökar den elektroniska betalningen och med enkla mobila uppkopplingar underlättar detta för föreningar som på något sätt måste hantera kontanter. Men den kund som är hänvisad till att använda exempelvis Swish förutsätter det ett Bank id och en inte alltför enkel telefon. Här ser vi en risk för utanförskap. Vi har även i samband med konserter erfarit att det har varit svag kontakt med det mobila nätet och då har det inte gått att använda kortläsare och heller inte Swish. Då blir det kontanter som föreningen kan få svårt att bli av med om den lokala handlaren inte tar emot kontanter.

Här känner vi oss trygga i att kommittén i sitt arbete betonat vikten av det brådskar med att se över hur kontanthantering kommer att ske framöver. Framförallt när det gäller det civila samhällets behov av att fortsättningsvis kunna ha tillgång till kontanter och att kunna sätta in dessa på föreningens bankkonto.

Kapitel 10.3 Allmänhetens behov av kontanter behöver tryggas

I texten står det att utgångspunkten är att kommittén ska finna åtgärder inom kontantområdet som ska bidra till att uppnå riksdagens mål att alla ska ha grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Här står även att *"kommittén bedömer att eventuella åtgärder ska stärka kontanternas ställning som betalningsmedel i hela Sverige"*. **Vi ställer oss lite** undrande om vad som menas med eventuella och vad det kan innebära.

10.3.1 Fokus bör ligga på glesbygden

Det ställer vi oss bakom men även att blickarna riktas lite extra mot de socioekonomiskt utsatta områdena i storstädernas närhet.

Kapitel 11 Åtgärder för att trygga tillgången till kontanttjänster

11.2 Skyldighet för banker att tillhandahålla kontanttjänster i hela Sverige

Vi ställer oss bakom kommitténs förslag att vissa svenska bankaktiebolag och filialer till utländska kreditinstitut skall vara skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster så att det finns en tillgång till kontanter i hela landet.

11.6.4 Priser och öppettider

Vi ställer oss bakom kommitténs förslag att med stöd av ett bemyndigande i betaltjänstförordningen ge Post- och telestyrelsen föreskriftsrätt avseende bland annat vilka priser och öppettider som ska gälla för att kraven på rimlig tillgång av kontanter ska uppfyllas.

Vi riktar vårt tack till kommittén som vi uppfattar har gjort ett stort arbete med att ge underlag till att kontanthantering inte försvinner utan att vi undviker utanförskap för de personer som av olika skäl inte är bekväma med annat än att använda sig av kontanter.

Styrelsen för Sveriges Föreningar

g/m

Agneta Rolfhamre

Ordförande

Annebergsvägen 5

13668 Vendelsö

Mejladresser: info@sverigesforeningar.se

agneta.rolfhamre@sverigesforeningar.se

Mobil 070 674 67 75